

גליון מ"ו תשע"ד
שנה ג'

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה לשיעור קליפין על השיעור לשיעור השבוע

סיפורי חז"ל

פרה שומרת שבת

מעשה בחסיד עני שהיתה לו פרה אחת לחרוש בה. לאחר זמן לא נשאר לחסיד כסף ומכר פרתו ללא יהודי. חרש בה הקונה ששת ימי החול. בשבת כשהוציא את הפרה לחרוש. רבצה הפרה במקומה ולא רצתה לעבוד. היה האיש מכה אותה, והיא אינה זוה ממקומה. ראה האיש כך, הלך אל אותו חסיד ואמר לו: "בוא וקח את פרתך, ששה ימים עבדתי בה וביום השבת הוצאתי אותה החוצה - ורבצה הפרה במקומה ולא רצתה לעשות שום עבודה בעולם, וכמה שאני מכה אותה לא זזה ממקומה." הבין אותה החסיד מפני מה אינה עובדת: שהיתה רגילה לנוח בשבת. אמר החסיד לקונה: "בוא ואקים אותה ואעשה שתחרוש" כשהגיע החסיד לשדה, לחש באוזנה של הפרה: "אי פרה, פרה! כשהיית אצלי, היית נחה בשבת; עכשיו שהייתי מוכרח למכור אותך לאיש זה, בבקשה ממך, קומי ועשי רצון אדונך." מיד קמה הפרה ורצתה לעבוד. אמר הקונה לחסיד: "לא אתן לך ללכת עד שתאמר לי מה עשית לה ומה אמרת לה באזנה. אולי כישפת אותה?" סיפר לו החסיד מה אמר לפרה. שמע הקונה ואמר בליבו: "אם פרה זו, שאינה יודעת לדבר ואין לה שכל, יודעת לשמוע בקול אדונה, ואני שיש לי דעת ובינה - לא אכיר את חוקי אדוני?" מיד הלך והתגייר ולמד תורה, ונקרא שמו בעברית רבי יוחנן בן תורתא.

פרשת השבוע

רב לכם בני לוי (ט"ז - ז')

ברש"י, וקרח שפיקח היה מה ראה לשטות זה, עינו הטעתו ראה שלשלת גדולה יוצאה הימנו וכו'. מסופר על הרה"ק רבי ישראל מהוסיאטין זיע"א כשהיה ילד, כששמע מפי המלמד מאמר זה, פתח ושאל: למה כתוב "עיניו" הטעתו ולא "עיניו" הטעתו לשון רבים? הרי לאדם יש שתי עיניים. השיבו המלמד: נו אמור אתה תירוץ, השיבו הילד: בטרם אשיב אציין כי גם אצל משה רבינו נאמר "לא כהתה עינו" גם כאן מדובר בעין אחת ולא בשתי עיניים, מדוע? כי האדם נברא בשתי עיניים, אחת כדי לראות ולהתבונן בגדלות הבורא, ובעין השנייה יסתכל האדם בשפלות עצמו. וקרח באמת היה אדם גדול, עד כדי כך שהיה מנושאי הארון, בעין אחת ראה גדולת הבורא, אבל בעין השנייה שבה היה צריך לראות שפלות עצמו, זה העין הטעה את קרח, כי ראה שלשלת גדולה וכו' ולא את שפלות עצמו. לעומת זאת אצל משה נאמר "לא כהתה עינו" משום שמשה על אף כל המדרגות הנשגבות אליהם זכה להגיע, עינו לא הטעתו אלא מלאה את תפקידה כראוי, ובשל כך נותר עניו כשהיה.

כל זמן ער לעבט, וואס ער האט נאר געטוהן קען ער נאך תשובה טוהן - אבער א רגע דערנאך איז אלעס פארפאלין", (רק יהודי כל זמן שהוא חי, לא משנה מה עשה, עדיין יכול לעשות תשובה - אבל רגע אח"כ - כשמת - הרי הכל אבוד). ומשה רבינו ע"ה ריחם על קרח ובניו על שלא זכו לשוב בתשובה בחיים חיותן, לכן בחר להם העונש שירדו חיים שאולה, כדי שישובו שם בתשובה. (וכל הקהל געה בכיה מגודל התעוררות התשובה שהיתה עקב הדברים הנרגשים).

וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה וגו' (ט"ז - ל"ג)

פעם התאכסן במעוזו גאון אחד שלא היה מהחסידים, ולמרות היותו מתנגד, קיבל את הזמנתו של הבעש"ט הקדוש זיע"א לשבות אצלו בשבת. בעת הסעודה שאל הגאון את הבעש"ט הקדוש זיע"א, איתא בגמרא (סנהדרין ק"ח ע"א) שעדת קרח אין להם חלק לעולם הבא, ואח"כ איתא התם שדור המדבר אין להם חלק לעולם הבא, הלא גם עדת קרח היו מדור המדבר, ולמה ליה למיתנא במיוחד עבור עדת קרח. ענה הבעש"ט: על שאלה קלה כזו יכול להשיב גם נכדי אפרים ("דגל מחנה אפרים" שהיה או כבן ח' שנים), וענה הילד, הלא העונש "במדבר הזה יתמו וגו'" (שלא י"ד-ל"ה) בא על חטא המרגלים, ומשבט לוי לא היו מרגלים, וקרח היה משבט לוי ורבים מעדתו היו לויים.

ואם בריאה יברא ה' ופצתה האדמה את פיה וגו' (ט"ז - ל')

מסופר: הרה"ק מהרי"ד מבעזלא זיע"א אמר פעם בשולחנו הטהור, למה באמת בחר משה רבינו ע"ה עונש משונה כל כך על קרח ובניו שירדו חיים שאולה, כי "נאר א יוד

זמני השבת

זמני יציאת השבת:

ירושלים: 8:30 ת"א: 8:33 ר"ת: 9:03

זמני כניסת השבת:

ירושלים: 7:12 ת"א: 7:27

פרשת קרח

מעשה בקורח של קראקו

לפני למעלה משש מאות שנים נתקבל בקראקו רב חדש אשר היה גאון גדול ותלמיד חכם מופלג, שמו היה רבי יצחק והוא הגיע מגרמניה, שם כיהן ברבנות באחת הערים הגדולות, אחרי שכל היהודים גורשו משם, ולאחר שעמדו על טיבו, בחרו בו יהודי קראקו לשבת על כס הרבנות בעירם. בקראקו של הימים ההם שלט נסיך פולני, לנסיך זה היה מנהל עסקים יהודי שאף הוא היה מוצאו מגרמניה, אולם הוא היה מרוחק לחלוטין מן היהדות, עד כי נהג לקרוא לעצמו "זיגמונד" במקום שמו היהודי "שלמה".

שלמה זה ביקש להתחתן עם אישה יהודיה גרושה, והאישה רצתה שדוקא הרב החדש של קראקו יסדר לה חופה וקידושין. אולם כאן נתגלה מכשול בלתי צפוי, מאחר ושלמה היה כהן, הרי שלפי דין תורה אסור היה לו לשאת אישה גרושה, ולכן הודיע להם הרב כי לפי הדין אין כהן רשאי לשאת גרושה ולכן הוא לא יכול לערוך להם חופה וקידושין. שלמה זה היה בעל השפעה בעירו, הוא לא קורץ מחומר ותרני ולא היה קל לשכנעו, העובדה ש"כהונתו" מונעת ממנו מלשאת את הגרושה לאישה, לא נראתה בעיניו כלל, הוא היה רחוק מיהדות, לא קיים את חוקי התורה ולא שמר מצוותיה. "מה לי איפוא לאיסורים מסוג זה? התערם, הוא לא היה מסוגל להבין מדוע מסרב הרב לערוך לו קידושין אם האישה רוצה כל כך, הוא הודיע לרב כי הוא מוכן לוותר על הכהונה והוסיף: אם הרב לא יערוך לי את החתונה כאן, אסע לעיר אחרת ושם יעמידו לי חופה בלי כל בעיות.

הרב ניסה להסביר לו כי לא יעשה כן בישראל, מתפקידו כרב למנוע ממנו מלעבור עבירה כזו, אם יהודי אינו שומר ת כל תרי"ג המצוות, הרי שאין פרוש הדבר שהוא יכול לעשות כבר ככל העולה על רוחו - הסביר לו הרב. והוסיף ואמר לו כי אם יהודי נולד כבנו של כהן, הרי שזה יחוס גדול וכבוד רב, ואין כל אפשרות "להתפטר" סתם ככה מכהונה זו. התורה הקדושה הטילה על הכהן חובות מיוחדים והוא נידון בסגולות ובקדושה מיוחדת. לפי זה אין כל אפשרות עפ"י דין שכהן יתחתן עם גרושה. והרב הוסיף ואמר שאם יתעקש ובכל זאת יתחתן עמה, הרי שלא תצמח כל טובה לא לו ולא לה. חשוב נא היטב שלמה אמר הרב, ותוציא לך ענין זה מהראש, יתר על כן כבר הגיע הזמן שתעזוב את דרכך ותתחיל להיות שומר תורה ומצוות, הרי שערי תשובה לעולם אינם ננעלים.

שלמה אטם אוניו משמוע לדברי הכיבושין של הרב. בראות הרב כי לא יעלה בידו להניא אותו מלבצע את מחשבתו הרעה, הומין את קרובי הגרושה וניסה להשפיע עליהם שהם ישפיעו על האישה שתבטל את ענין הנישואין עם הכהן. קרובי האישה שהיו סוחרים אמידים שקיוו לקשור קשרים טובים עם שלמה ולהיבנות בדרך זו בעסקיהם, לא היו מעוניינים לבטל את השידוך, אלא להיפך, הם קיוו

שהוא כן יצא אל הפועל ועל ידי כך יוכלו לבוא בקשרי מסחר עם שלמה והנסיך. הם טענו כי הרב מחמיר מידי ומערים קשיים ללא צורך. הרב הזהיר אותם ואמר כי הוא יכריז על הענין בשבת מעל הדוכן בבית הכנסת, ואם זה לא יעזור יהיה מוכרח להכריז חרם על כל מי ששייך להם להתחתן.

הרוחות געשו ורעשו והקהילה המקומית התפלגה לשני חלקים, רוב היהודים צידדו בעמדת הרב, אולם היו גם כאלה, ובעיקר הקרובים העשירים וכל מיני טיפוסים שרצו ליהנות מהעסקה שטענו כי הרב מחמיר מידי. בינתיים התהלך שלמה אפוף כעס, הוא סיפר לנסיך כי הרב מפריע לו להתחתן בגלל "דבר פעוט" חסר חשיבות. הנסיך הרגיע אותו באומרו כי אל לו להתרגו, הוא כבר יראה לסדר את הענין על הצד הטוב ביותר. הנסיך שלח לקרוא לרב וכן שלח לקרוא גם את הבישוף הנוצרי, כשהגיעו השניים, שאל הנסיך את הרב מדוע הוא מסרב לחתן את שלמה והגרושה? הרב חזר על טענותיו, אותן השמיע כבר קודם לכן באוני שלמה. והוסיף ואמר: כי הוא בתור רב, אינו מוסמך לשנות דבר מההלכה הפסוקה, ואם לשלמה יש טענות, הרי הן כלפי שמיא, כביכול, ולא כלפי הרב אשר ממלא את תפקידו ותו לא. בתשובה לכך אמר הנסיך, כי בהיותו זר לעניינים דתיים בכלל ולדיינים היהודיים בפרט, הוא ביקש מהבישוף להטריח את עצמו ולבוא לכאן ולחזות דעתו בנושא הענין.

הבישוף שהיה שונא ישראל מושבע, קפץ על ההזדמנות שניתנה לו להשחיר את פני היהודים, הוא נקט כאן עמדה אזהרת ל"אדם החביב" זיגמונד, ניהל ויכוח קולני עם הרב, העליב אותו ואת הדת היהודית, ולבסוף פסק כי הרב יכול וחיב לערוך טכס נישואין לכהן עם הגרושה. הנסיך ששבע נחת מה"פסק" של הבישוף, הודיע כי מצידו הענין נגמר. הוא ציוה על הרב להעמיד חופה לשלמה - זיגמונד. בקול שקט והחלטי השיב הרב לנסיך כי הוא היה מבצע את הפקודה בחפץ לב, אולם אין הוא יכול לעשות זאת, לאחר שהוא סר למשמעתו של כוח עליון יותר, הוא ממלא את הוראותיו של הקב"ה ובשום פנים ואופן לא אוכל למלא הוראה זו הנוגדת את הצו האלוקי ולהעמיד את החופה - אמר הרב. דבריו אלה של הרב עוררו אצל הנסיך כעס גדול. "נראה דברי מי יתקיימו" אמר בקול מאיים, והרב הלך לביתו כשחששות כבדים מעיקים על מנוחת נפשו.

כעבור מספר ימים הגיעה לבית הרב פלוגה של חיילים, והמפקד שלהם הודיע לרב כי בפקודת הנסיך עליו להופיע במרכז העיר ולערוך שם את טכס נישואיהם של שלמה והגרושה. והוסיף כי כל בני קראקו יהיו נוכחים בטקס לפי רצון הנסיך. כאשר הרב הגיע למקום המיועד מצא שם קהל גדול של יהודים ושל לא יהודים שבאו לחזות בטכס ורצו לראות אם יכנע הרב או לא. בתווך עמדו החתן והכלה לבושים הדר ועל פניהם שביעות רצון על כי הצליחו להכריח את הרב למלא את מבוקשם.

צַיִן וְנִמְשָׁל

ויקח קורח

במדרש (במדבר רבה י"ח) מסופר כי קורח היה ממונה על אוצרותיו של פרעה מלך מצרים ומשם נטל את כל עושרו הרב, ודרשו חז"ל על קורח את הפסוק (ירמיהו י"ז) "עושה עושר ולא במשפט בחצי ימיו יעזבנו ובאחריתו יהיה נבל". ויש להבין מדוע חז"ל אומרים עליו שלא עשה כמשפט, והלא קורח אסף את עשרו מפרעה ומביתו ואם כן מה פשעו ומה חטאתו?

הדבר יבואר עפ"י משל: ליהודי אחד היה בית מזיגה שם נהגו כל האיכרים הגויים לסיים את יום עבודתם בכוסית משקה חריף. פעם אחת ביום השוק התאספו ובאו אל בית המזיגה הרבה איכרים וביקשו לשתות. מזג להם בעת הבית יי"ש ביד נדיבה, כוסית רדפה כוסית ובקבוק גרר בקבוק, ועד מהרה הפכו הללו לשיכורים. לפתע הבחין בעל הבית בגנב השולח ידו אל צרורותיהם של השיכורים ומבקש לקחת מהם את ממונם. התנפל בעל הבית על הגנב, תפסו בדש בגדו והוציאו מבית המזיגה בכח. תמה הגנב: מדוע אתה מתנפל עלי? והרי לא נטלתי ממך דבר. השיב לו בעל בית המזיגה: שוטה שכמותך, אם אתה גונב מהם אתה גם גונב ממני, שהרי אם לא יהיה בכליהם כסף איך ישלמו לי על כל מה ששתו והשתכרו?

כן הוא הנמשל: כאשר נטל קורח את ממונו של פרעה נמצא נוטל בעקיפין את ממונם של ישראל, שהרי הקב"ה הבטיח להם "ויצאו ברכוש גדול" ואם כן מה שנטל קורח מפרעה גרע לבני ישראל מביות מצרים.

(משלי המגיד מדובנא זיע"א עה"ת)

הרב שוב ניסה לדבר אל ליבם של החתן והכלה שיוותרו על הנישואין האסורים לפי הדין, הוא הודיע להם כי אין בדעתו לערוך את החופה, והנסיך יכול לעשות עמו מה שהוא רוצה. הדברים של הרב היו לריק, החתן והכלה וכן המחותנים השיבו לו דברי גידופין וזרוהו לערוך את הטכס ללא שהיות.

ברגע זה כאשר נראה היה כי כלו כל הקיצין, הרים הרב הישיש את עיניו השמימה ושפתיו לחשו תפילה חרישית, אותה תפילה שהתפלל בזמנו אליהו הנביא על הרב הכרמל: ה' אלקי אברהם יצחק וישראל, קדש את שמך ברבים ויודע כי אתה אלקים בישראל, וכי יש מנהיג לבירה, ענני ה' ענני וידעו העם הזה כי ה' הוא האלקים וכדבריו עשיתי את הדברים האלה. אך סיים הרב את תפילתו והאדמה פצתה את פיה ובלעה את החתן והכלה, הכל אירע כהרף עין לתדהמת כל הנוכחים. פחד מוות נפל על באי החתונה שנפוצו לכל עבר, קולות הצעקה שלהם נשמעו למרחקים. הרב נותר במקום יחידי כשמלוויי החיילים עדיין עומדים לידו כמאובנים, האדמה שפתחה את פיה ובלעה את הזוג שוב סגרה את פיה, ולא ניכר כי מאורע מועז נתחולל כאן מספר דקות קודם לכן. החיילים שהתאוששו בינתיים תקעו את חרבם סביב המקום והלכו לספר לנסיך כדי לספר לו מה קרה.

הידיעה המרעישה השאירה רושם עמוק על הנסיך, הוא נדהם בהיווכחו לדעת כי הרב הוא איש קדוש והוא שולט על כוחות על טבעיים, היה רוצה לבקש סליחה מהרב הישיש, אולם כיצד יעשה זאת. הנסיך החליט לשאול בעצת הבישוף, והוא שלח אליו שליח הביתה, אולם הלך חזר כשבפיו בשורה מזוהה: כששמע הבישוף את השמועה הוא פשוט יצא מדעתו והחל דופק את ראשו בקיר, עד שהיו חייבים לסגור אותו בחדרון קטן. בשמעו כי הבישוף שלו השתגע, אחזה אימה בנסיך ה"גיבור", ולא איבד זמן ומיד נסע לביתו של הרב כדי לבקש ממנו סליחה ומחילה, הרב אמר לו כי אישית הוא לא נפגע ולא נעלב ממנו, ומה שהוא פגע באמונה היהודית אין זו אשמתו אלא אשמת החינוך שהוא קיבל ואשמת מחנכיו שהרגילו אותו לזלזל ברגשות אחרים.

הרב סירב בתוקף לקבל מהנסיך פיצוי חומרי כלשהו, דבר אחד ביקש מהנסיך: היות וברחבת השוק יש עכשיו קבר של שני אנשים, והיות ולכהנים אסור לעבור במקום שיש שם קבר, הוא ביקש שהנסיך יתן הוראה לגדור את המקום בחומת לבנים מסביב. הנסיך הבטיח זאת ומיד פקד לגדר את המקום בחומה.

צ'ין אדם לחברו

שיעור בשלום בית

הגה"צ רבי שלום שברון זצ"ל סיפר: שפעם ביקש להיוועץ בגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל בענין חינוכי. עלה לביתו והרבנית אמרה שהוא לא נמצא ואמור לשוב בכל רגע. וכדאי להמתין. ואכן, כעבור זמן קצר שב רבי יחזקאל לביתו, ופניו אורו לקראת אורחו וקרא: "שלום, שלום רבי שלום", איזה אורח, שבו בבקשה, הושיבו לצידו וביקש את סליחתו. קרא לרבנית שבאה מהמטבח, וסיפר לה בפרטי פרטים לאן הלך, את מי פגש, מה אמר ומה אמרו לו, מה תכנן להשיג ומה הצליח לפעול. כמה זמן חיכה לאוטובוס ואיך עברה עליו הנסיעה. התעניין מה עשתה הרבנית, מי טלפן ומה היא מכינה לארוחת הצהריים.

ואז שבה הרבנית למטבח, ורבי יחזקאל התפנה אל אורחו רבי שלום ואמר: "אבקש את סליחתו, אבל הבעל יוצא מן הבית והאשה כלואה במטבח, עליו לשתף אותה במאורעותיו, לחלוק עמה את עולמו. האמת, הייתי יכול לספר לה כל זאת לאחר ביקורו של מר, ומדוע עשיתי זאת מיד ועוד בפניו? כדי שכאשר יחזור כבודו הביתה, יקרא גם הוא לאשתו ויספר לה על הפגישה, ידווח לה על הכל.

מסופר: פעם כיבד יהודי שחיתן את בנו את רבה של ירושלים

הגה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א בברכה השלישית של שבע ברכות. לאחר החופה מיהר המחותן להתנצל לפני רבי יוסף חיים על שלא כיבד אותו ב"ברכה אחריתה". חייך הצדיק והשיב: "מעולם לא באתי לחופה כדי לקבל ברכה, אני בא כדי לתת ברכה".

מחלוקת אסורה מן התורה

פעם התלקחה מחלוקת גדולה בעיירה הסמוכה לעיר בריסק על דבר שוחט הקהילה. חלק מהציבור החלו לרנן אחר השוחט שהוא אינו בקי כהלכה בדיני בדיקת הריאה. ובאו אנשים אלו אל הגה"צ רבי חיים רבה של בריסק וביקשו ממנו לאסור את שחיטתו של אותו שוחט. לעומתם הגיעו אנשים אחרים לפני רבי חיים והעידו כי השוחט כן בקי בענייני שחיטה ובדיקה כדת וכהלכה. וכי המרגנים רוצים רק להצית את אש המחלוקת בקהילתם. נענה רבי חיים וקיבל את טענת אלה שזיכו את השוחט, ולא רצה לאסור את שחיטתו. נעלבו האנשים שרינגו אחר השוחט ושאלו את רבי חיים למה הוא מאמין לצד השני ולא להם? השיב להם רבי חיים: עליכם לדעת כי בדיקת הריאה אינה אלא מדברי סופרים. ואילו מחלוקת הכל יודעים ומודים, שאסורה היא מן התורה, והכתוב אומר: "לא תענה על ריב וגו'".

תילולא דצדקיא

יום ראשון כ"ד סיון

הרה"ק רבי יצחק יעקב מבלענדוב ב"ר חיים מאיר יחיאל ממאגליניצא (תרמ"ב)

יום שני כ"ה סיון

רבן שמעון בן גמליאל (ג"א - תתע"ה)
רבי ישמעאל כהן גדול בן אלישע (ג"א - תתע"ה)

הרה"ק רבי דוב בעריש מביאלא ב"ר אברהם מטשעכיניוב (תרל"ו)

הרה"ק רבי חיים סופר אב"ד פעסט ב"ר מרדכי אפרים פישל (מחנה חיים - תרמ"ו)

יום שלישי כ"ו סיון

הרה"ק רבי יחיאל מיכל מקורימא ב"ר צבי מנחם מאניפאלע (תרט"ז)

יום רביעי כ"ז סיון

רבי חנינא בן תרדיון (ג"א - תת"ל)
הרה"ק רבי מאיר מאייזנשטאט ב"ר יצחק (פנים מאירות - תק"ד)

יום חמישי כ"ח סיון

הרה"ק רבי משולם פייש הלוי מטהאש ב"ר מרדכי (תרל"ה)

יום שישי כ"ט סיון

הרה"ק רבי שמואל שמריה מאוסטרובצה (תלמיד ה"חווה" ב"ר יעקב (תר"ז)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

פרפראות

מעשה בשני בעלי דין שעמדו לדין תורה לפני הרה"ק רבי זעליג מקונסטנטין זיע"א על חלקת אדמה שביניהם, וכל אחד טען "כולה שלי". בעוד שניהם מתעקשים על צדקתם, נענה הרבי ואמר בואו ונצא לשטח המריבה ושם נחליט עם מי הצדק. כשהגיעו לחלקה, רכן הרבי אל האדמה ושם אליה את אזנו כמאזין ומקשיב, השתוממו האנשים על המעשה המוזר, אמר להם הצדיק: אתם רבים ביניכם, זה אומר "כולה שלי וזה אומר כולה שלי, שאלתי את האדמה, והיא אומרת: "שניהם כאחד שלי" כי עפר אתה ואל עפר תשוב.

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות "דודי קאר"
הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב
מכל החברות 052-7655-222

מברכים חודש תמוז
המולד בליל ש"ק שעה 6:06 12 חלקים
ר"ח ביום ש"ק ולמחרתו ביום ראשון